

Rozvíjanie grafomotorického prejavu dieťaťa – III. časť

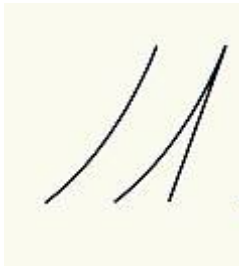

Týmto príspevkom končíme sériu o skupinách grafomotorických prvkov. Sama denne zisťujem, že je fajn vedieť aj niečo trošku viac, než je predtlačené a uvedené v písanke, a že aj keď sa nedarí rúčke ovládnuť ceruzku hneď, postupnými krôčikmi a hravými cvičeniami sa dá pekne napredovať.

Pre tých z vás, ktorí ste nečítali predošlé príspevky, len pripomeniem, že sme sa venovali skupinám grafo-prvkov, od tých najjednoduchších (bodky, šikmé čiary), cez zložitejšie (špirála, vlnovky), po pomerne náročné slučky a arkády.

Prvky tejto skupiny tvoria **elementy písma** a nie je potrebné, aby ich dieťa ovládalo v predškolskom veku. Patria sem stúpajúca šikmá čiara, horný a dolný zátrh alebo slučka.

K písaniu dieťa potrebuje zvládnuť aj predošlé prvky – napr. kruh, kedy sa naučí pohyb celej paže, alebo šikmej čiary – tú v počiatkoch dieťa kreslilo ako dážď, neskôr mu pomáha pri osvojovaní sklonu písma. Zvládnutie „zubov“ (pílka) deťom umožnilo naučiť sa meniť smer a neskôr pomôže zvládať ostré obraty v písme. Osvojenie vertikálnych slučiek pomôže zvládnuť slučkové obraty vo veľkých písaných E, B a R.

Stúpajúca šikmá čiara s miernym prehnutím

Je jedným zo základných prvkov tvoriacich písmo. Je pre ňu typické, že ju píšeme zdola nahor. Je úvodnou časťou mnohých písmen (napr. malé písané l). **Ostrý obrat** je spojením

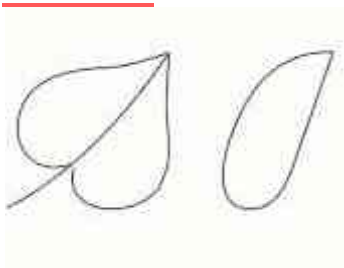
šikmej čiary s prehnutím a šikmej čiary „dažd'ovej“ a je súčasťou napr. malého písaného t, i, p, j.

Horná slučka

Skladá sa zo stúpajúcej šikmej čiary, slučkového obratu a šikmej „dažd'ovej“ čiary. Je veľmi dôležité dieťa upozorniť na sklon. Je súčasťou písaných písmen e, l, h, k. Podobne je to so spodnou slučkou, tá tvorí písmená j, y, g.

Srdcovka

V školskom veku môže dieťom pomôcť vyvodit' písmeno S. Začína sa stúpajúcou šikmou čiarou s miernym prehnutím, pokračuje ostrým obratom a dokončením srdcovky.

Veľké písané „A“ a „O“

Tvorí ich šikmo postavený ovál a vratným ťahom pripojený dolný zátrh. Prvú časť – teda šikmý ovál môžeme najprv kresliť ako myšky a opäť – dôraz na sklon.

Už v predošlých článkoch sme upozornili na to, že náročnosť prvkov zvyšuje aj zmena ich veľkosti, teda keď od detí chceme, aby nakreslili menší prvok. K tomu ale pristupujeme až po dobrom zvládnutí prvku ako takého. Čiže v prvej fáze hoci aj jeden prvok na formát A4, postupne zmeňujeme veľkosť prvku.

Učiť dieťa čítať a písať v predškolskom veku?

Toto je otázka, ktorú riešia asi všetci rodičia budúcich prvákov. Dôvodom môžu byť obavy o školský prospech dieťaťa, ale aj prirodzená zvedavosť detí, ktoré sa sami o písmenká začnú zaujímať.

Ak sa teda dieťa samo pýta, aké je to alebo ono písmenko, odpovedzte mu, vysvetlite. Deti si radi prezerajú obrázkové knihy a keď niečomu nerozumejú, požiadajú nás dospelých o vysvetlenie – a treba im ho poskytnúť. Sú deti, ktoré sa uspokojia s niektorými písmenami, iné chcú poznať všetky. Akonáhle sa deti zoznámia s väčším počtom písmen, skúšajú postupne čítať.

Pokiaľ začne dieťa písmenká skladať do slabík a zo slabík tvoriť slová, je všetko v poriadku. Je tu však isté nebezpečenstvo, že **dieťa nezačne skladať slabiky, ale začína čítať tak, že slová hláskuje**. Čo je iste v predškolskom veku výkon a rodičia sa zväčša tešia, než by sa obávali. Je tu riziko, že dieťa pri tomto type čítania ostane aj v školskom veku a s postupujúcou výučbou môže zaostávať za spolužiakmi.

Podobne je to aj s písaním. Ak sa dieťa pokúša písať už v predškolskom veku, zvolí tlačené písmo. Niekedy deti píšu zrkadlovo a toho sa rodičia obávajú. Väčšinou však zrkadlenie súvisí s malou skúsenosťou dieťaťa s jednotlivými písmenami a ich presnými tvarmi. Niekedy však môže poukazovať na nevyzreté zrakové vnímanie, nízku schopnosť rozlišovania, chýbajúcu automatizáciu vo vnímaní postupnosti v smere zľava doprava.

Odborníci odporúčajú, aby rodičia nepodceňovali aktivity spojené s čítaním a písaním, ale aby ich sami nerozvíjali a aby tak **predišli prípadným problémom**. Niekedy sa totiž stane, že si dieťa písmen a čísla osvojuje mechanicky a ostatné zručnosti, potrebné k písaniu a čítaniu ešte nie sú dostatočne rozvinuté. A iba pamäťové učenie dieťaťa veľa osohu neprináša – skôr problémy na začiatku školskej dochádzky.

To, **čo treba podporovať a rozvíjať je reč** (odstrániť logopedické problémy pred vstupom do školy), **zrakové a sluchové vnímanie** (čo vidíš na tom obrázku, čo počuješ, ktoré písmenko si počul prvé na začiatku slova?), **priestorovú orientáciu a grafomotoriku**.

Želáme vám veľa radosti s vašimi predškolákmi a školákmi.